

ПАСПОРТ

наукової лабораторії

Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

1. Назва лабораторії: Інноваційні освітні технології
2. Дата заснування та кафедра-засновник. – 2008 р., кафедра педагогічної творчості то освітніх технологій
3. Тема наукової роботи, зареєстрованої в Україні (назва, дата реєстрації, номер реєстрації)
  - 3.1. Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога: синергетичний підхід (2007-2010 рр., 0107 u0022752)
  - 3.2. Творча самореалізація особистості в контексті евристичного навчання (2010-2015 р.р. 0111u005731).
4. Науковий керівник: к.п.н., проф. М.О. Лазарєв.
5. Члени лабораторії: к.п.н. М.М. Бикова; доценти к.п.н. А.М. Уварова, к.п.н. Д.В. Будянський, к.п.н. І.І. Проценко, ст.. викладач В.В. Лях; Л.В. Голуб – директор ССШ №25 м. Суми; Л.М. Крившенко – заступник директора ССШ №25, Н.М. Синяговська – заступник директора ССШ №25; Білоцерковець М.А., аспірант 4 року навчання. Тема дисертації: «Педагогічні умови засвоєння студентами аграрного університету теоретичних знань в евристичному навчанні гуманітарних дисциплін». Заплановане подання до захисту у спеціалізованій вченій раді – 2017 р.
Демченко І.В. аспірант 3 року навчання. «Використання інформаційно-комунікативних технологій у педагогічній освіті Канади» Заплановане подання до захисту у спеціалізованій вченій раді – 2017 р.
Крившенко Л.М., другий рік навчання. Тема дисертації ««Евристичний діалог в оптимізації навчання молодших школярів гуманітарних дисциплін» Заплановане подання до захисту у спеціалізованій вченій раді – 2020 р.
Нефедченко О.І., аспірант, перший рік навчання. Тема дисертації «Розвиток технологій евристичної освіти в українській вищій педагогічній школі (кінець ХХ – початок ХХІ століття)». Заплановане подання до захисту у спеціалізованій вченій раді – 2020 р.
6. Результати роботи лабораторії за останні три роки
  - 6.1. Наукові здобутки (теорії, методики, технології, відкриття підкріплені патентами.
У теоретичному плані обґрунтовано інноваційні концепції: а) про інноваційну сутність евристичного навчання, його методи і механізми діяльності вчителя й учнів; б) про умови самореалізації пізнавально-творчих якостей про суттєві можливості евристичного навчального діалогу оптимізувати освоєння учнями і студентами нових знань та умінь за умови

надання їм постійної запитальної ініціативи та компетентної її стимуляції; в) про необхідність детального й адекватного діагностичного інструментарію – від чисельних критеріїв і показників до тестів евристичного характеру, вперше розроблених на кафедрі і випробуваних у вимірюванні й оцінках достатньої кількості пізнавально-творчих продуктів учнів і студентів; г) про обмежені можливості сучасної (традиційної за своєю сутністю) організації навчального процесу старшокласників і студентів і необхідність на державному рівні змінити традиційну (репродуктивну і передавальну) систему навчання на педагогічну систему, яка ґрунтується на пріоритетах творчої діяльності учнів і студентів – пошуковій, реконструктивній, конструктивній, креативній, – що забезпечена прозорим і зрозумілим діагностичним інструментарієм для вимірювання й адекватної оцінки освітніх продуктів – провідного результату інноваційного навчання.

Виявлена важлива для навчання *методологічна закономірність*: *пізнавально-творча самореалізація особистості* (розвинуте логічне, евристичне мислення, творча самостійність, когнітивні і креативні уміння тощо) *зумовлена*, крім відомих чинників (індивідуальних здібностей, загальної культури, пізнавальних інтересів та ін.), *розвинутими вміннями постановки серії адекватних пізнавальних запитань* для розв'язання будь-якої пізнавальної задачі – основного елементу процесу навчання. Означені запитальні вміння успішно формуються лише в умовах гуманістичного і продуктивного діалогу, якщо останній стає евристичним (пошуковим, конструктивним, креативним) процесом для освітніх суб'єктів, способом їхньої активної взаємодії, здобуття істинних знань та умінь.

Побудовано концептуальні і технологічні основи евристично-модульного навчання з його новими принципами: пріоритету пізнавально-творчої (пошукової, реконструктивної, конструктивної, креативної) діяльності педагога й учнів; оцінювання учнів і студентів переважно за результатами створених ними освітніх продуктів; завершеності навчальних модулів; продуктивної діалогової взаємодії на основі розвинутої запитальної компетентності учнів і студентів; повноцінного діагностичного забезпечення для вимірювання якості, самооцінки та оцінки всіх зовнішніх і внутрішніх освітніх продуктів.

У практичному аспекті розроблено й впроваджено в навчальний процес дидактичні технології: а) загальної структури евристичного навчання з основними його компонентами як складовими інноваційного навчального модуля; б) навчання учнів і студентів як процесу евристичної діалогової взаємодії на всіх етапах освітнього процесу; в) формування умінь ставити пізнавальні запитання при освоєнні учнями описових і пояснювальних знань та при створенні студентами професійних освітніх продуктів, зокрема розв'язання складних педагогічних задач; г) застосування педагогами,

учнями, студентами алгоритмів нормативної пізнавально-творчої (евристичної) діяльності з її основними методами й механізмами.

Лабораторія нагороджена у 2009 році Дипломом МОН України як переможець Всеукраїнського Фестивалю педагогічних інновацій за представлені технології евристичного навчання.

6.2. Найбільш значимі наукові та науково-методичні публікації (монографії, статті у виданнях, зареєстрованих у бібліографічній базі даних SCOPUS, статті у фахових виданнях, підручники і навчальні посібники з грифом МОН України).

«Основи педагогічної творчості» (автор М. Лазарєв, 1995) – затверджений Міносвіти як навч. посібник для студентів, аспірантів, учителів. Перше в Україні фундаментальне видання з педагогічної творчості, одержало схвальні відгуки АПН України, національного університету, Харківського національного пед. університету імені Г.С. Сковороди. Використовується у більшості педагогічних закладів країни.

«Основи педагогіки» (автори М. Лазарєв, О. Собаєва, 2000) – навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти у двох версіях – друкованій та електронній (як програмований електронний підручник); розділи у монографіях «Педагогічна творчість: методологія, теорія, технології» (Київ, 2005) та «Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти» (Київ – Глухів, 2008); більше 40 статей у фахових виданнях з пед. наук.

Результати роботи науково дослідної лабораторії також знайшли своє відображення у статтях наукових фахових видань та опублікованих колективних монографіях «Професійно-творча самореалізація майбутнього педагога в інноваційній освіті»(2013 р.), «Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті» (2014 р.), «Самореалізація пізнавально-творчого і професійного потенціалу особистості в інноваційній освіті» (2016 р., 296 с.), у матеріалах Всеукраїнських науково-практичних конференцій «Професійно-творча самореалізація в умовах інноваційної освіти» (2012 р.), «Педагогічне забезпечення творчої самореалізації особистості в інноваційній освіті» (2013 р.), «Евристична освіта у суспільстві нових соціальних та особистісних цінностей» (2014 р.), «Професійно-творча і духовна самореалізація особистості в евристичній освіті» (2015 р.), у новому навчальному посібнику для студентів і магістрів «Педагогічна творчість» (2016 р. – 294 с.).

6.3. Міжнародні і всеукраїнські конференції, проведені на базі лабораторії. За останні 8 років проведено 7 Всеукраїнських науково-практичних конференцій (3 з міжнародною участю).

6.4. Захищені на базі досліджень лабораторії 7 кандидатських дисертацій.

7. Матеріальна база : приміщення – аудиторії 203, 214, 215.

Наявність комп'ютерного обладнання і множительної техніки – 3 персональні комп'ютери, 2 принтери, 1 сканер, електронна дошка з дистанційним управлінням, проектором і аудіовізуальним забезпеченням.

8. Місце розташування лабораторії; ауд. 203, 214, 215. Телефони: 68-59-46, 099-22-42-687.

9. Джерела фінансування НДР (у тому числі держбюджету, підприємств, з якими заключені договори на розробку наукових тем, благодійні кошти юридичних і фізичних осіб, кошти СумДПУ ім. А.С. Макаренка, гранти міжнародних організацій) – кошти СумДПУ ім. А.С. Макаренка, ССШ № 25.

10. Перелік (установ, закладів, підприємств, співвиконавців), з якими заключені договори про співробітництво (у тому числі зарубіжні) – ССШ №25, ССШ № 10, кафедра педагогічної творчості НПУ імені М.П. Драгоманова.

11. Галузь використання розробок та форм їх впровадження – освіта, впровадження розроблених технологій у навчально-виховний процес.

Керівник науково-дослідної лабораторії,
к.п.н, професор

М. О. Лазарєв